

Kooste työryhmien toiminnasta lukuvuonna 2023–2024

Ohjattu harjoittelu ja ohjaajakoulutus

Ohjatun harjoittelun ja ohjaajakoulutuksen työryhmä kokoontui kuluneena lukuvuotena keskimäärin kerran kuussa, joista kaksi oli kokonaisia työryhmän työskentelypäiviä, kuusi iltapäivän etätapaamista ja viimeinen tapaaminen oli eNorssin kevätseminaarissa. Työryhmätyöskentelyn isoin tehtävä oli ohjaajakoulutus moduuli 1 ”Ohjauksen perusteet” uudistaminen ja sen tavoitteiden, sisältöjen ja rakenteen yhdenmukaistaminen. Tämän lisäksi luotiin yhdenmukainen ohjauksen perehdytys-suunnitelma. Helmikuussa olleessa hybridipäivässä ohjaajakouluttajat saivat myös itse koulutusta, kun tutkimusjohtaja (JYU) Katja Kokko luennoi persoonallisuuden pohjasta ja pysyvyydestä ja ohjasi pohtimaan, kuinka olla ohjaaja ja opettaja omalla persoonallaan.

Ohjaajakoulutuksia järjestettiin kattavasti. Uusille ohjaaville opettajille paikallinen ohjaajakoulutus moduuli 1 ”Ohjauksen perusteet” toteutui lähes kaikissa yksiköissä. Kokeneemmille ohjaaville opettajille alueellisia moduuli 2 ”Ohjauksen erilaisia mahdollisuuksia” järjestettiin muutamia ja valtakunnallinen moduuli 3 ”Ohjauksen erilaisia mahdollisuuksia” jatkui aikataulun mukaisesti. Perinteisten koulutusmoduulien lisäksi pilotoitiin ohjauskahvila- ja vertaismentorointiteemamoduulit.

Työryhmä perehtyi valtakunnallisen harjoittelun palautekyselyn ja valtakunnallisen ohjauskyselyn tuloksiin ja pohti toimenpiteitä ohjatun harjoittelun ja ohjauksen parantamiseksi tulosten pohjalta. Edellisten lisäksi työryhmässä on keskusteltu eri yksiköissä kerättävien yksittäisten harjoittelujen itsearviointi- ja palautekäytännöistä, tarkasteltu käytössä olevia jakso- ja tuntisuunnitelmapohjia ja pohdittu ohjatun harjoittelun ja ohjauksen tutkimuksen lisäämistä. Ohjaajakouluttajatyöryhmäläiset kirjoittivat lukuvuoden aikana viisi juttua Siriukseen: työryhmätyöskentelystä, valtakunnallisesta ohjauskyselystä, ohjaajakoulutuspäivästä ohjaajakouluttajakoulutuksesta ja ohjauskahvilapilotoinnista, ja kaksi juttua on vielä tulossa, toinen vertaismentorointipilotoinnista ja toinen Ohjaavan opettajan oppaan hyödyntämisestä. Lisäksi muutama vuosi sitten julkaistut ja kaikkiin yksiköihin jaetut Ohjauskortit käännetään vielä loppukevään aikana ruotsiksi ja englanniksi.

Työryhmän sivut löytyvät <https://enorssi.fi/ohjattu-harjoittelu/> -osoitteessa.

TVT

Oppimisympäristöjulkaisu IV julkaistiin huhtikuussa Hämeenlinnassa ITK 2024 -konferenssin yhteydessä (<https://enorssi.fi/oppimisymparistot-4/>). Mukana oli kirjoittajia kaikista yliopistoista - yhteensä 16 artikkelia ja noin 30 kirjoittajaa. Artikkelien aiheet käsittelevät monipuolisesti fyysisten ja digitaalisten oppimisympäristöjen kehittämistä, maker-toimintaa ja digikehittämistä.

Huhtikuussa 2024 julkaistiin myös eNorssin Opettajan tekoälyopas (<https://enorssi.fi/ai/>), jota esiteltiin sekä ITK-konferenssissa että Viikin normaalikoulun eNorssi-seminaarissa ja TutKoKe- & Novissima-konferenssissa. Opas on saanut pienessä ajassa paljon myönteistä huomiota verkossa sekä eri asteiden oppilaitoksissa ja opetushallituksessa. Oppaassa jaetaan tietoa ja käytännön esimerkkejä tekoälyn käytöstä opetuksen ja muun opettajan työn tukena sekä opetettavana sisältönä.

[FCLab.fi-hanke](https://www.fclab.fi) (<https://www.fclab.fi>) on toiminut aktiivisessa yhteistyössä eNorssin TVT-ryhmän kanssa. Mukana toiminnassa ovat kaikki yliopistolliset harjoittelukoulut. FCLab toteutti marraskuussa ekskursion Berliiniin sekä osallistui esityksineen erilaisiin tapahtumiin, kuten Digioppimisen Areena ja ITK-seminaari. Nyt hankkeessa edetään IV ja V vaiheissa ja kevätkaudella on valmisteltu VI hankekierroksen käynnistämistä sekä rahoituksen hakua.

Julkaisut: <https://enorssi.fi/artikkelit/>

Tutkoke

SATS-julkaisu

JUFO 1-luokituksen saaneen julkaisun toimittaminen on aloitettu. Toimittajakuntaa koostuu harjoittelukoulujen opettajista ja ainakin osa refereistä tulee myös harjoittelukoulujen piiristä.

Kasvatustieteen päivät

eNorssi oli ensimmäistä kertaa edustettuna verkostona Kasvatustieteen päivillä. Tutkoke-ryhmä oli myös edustettuna seminaarissa Sanna Isopahkalan johdolla.

Tutkiva opettaja -symposium

Kasvatustieteen päivien yhteydessä järjestettiin Tutkiva opettajuus -symposium, jota järjestämässä neljä harjoittelukoulujen Tutkoke-ryhmäläistä (Noora Nampajärvi, Kaisa Marjamaa, Sanna Isopahkala & Ville Eronen). Toimintaa on tarkoitus jatkaa 2024 (Tutkoke-työryhmäläiset Elina Törmä & Susanne Roos vastuuhenkilöinä)

Verkostoituminen SchoolWell-hankkeen kanssa

Tiina Soini-Ikonen kävi esittelemässä hanketta marraskuun 2023 Tutkoke-ryhmän kokouksessa Helsingissä. Helsingin ja Tampereen normaalikouluilla käynnistynyt yhteistyö hankkeen kanssa.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Osallisuus ja vaikuttaminen -työryhmän toimii aktiivisesti edistäen oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia koulussa. Tavoitteena on tehdä oppilaiden osallisuus näkyväksi myös opetusharjoittelijoille esimerkiksi oppilaskunnan hallituksen toiminnan kautta. Työryhmään kuuluvat norssien oppilas- ja opiskelijakuntien ohjaavat opettajat.

Yksi koko vuoden kohokohdista oli oppilas- ja opiskelijakuntapäivät, jotka järjestettiin tammikuussa Joensuussa. Tapahtumaa olivat tekemässä kaikkien Itä-Suomen yliopiston harjoittelukoulujen oppilas- ja opiskelijakuntien ohjaavat opettajat. Tapahtuman suunnittelussa keskiössä olivat oppilaat ja opiskelijat, ja päivien teemana oli ”Yhdessä tehden”. Päivien aikana jaettiin vinkkejä vaikuttamisen keinoista ja ideoita erilaisista tapahtumista ja tempauksista. Tapahtumaan osallistui 90 oppilasta, opiskelijaa ja ohjaavaa opettajaa eri harjoittelukouluista ympäri Suomea.

Työryhmän sisällä tapahtunut toimintamallien, ideoiden ja ajatusten vaihto on tuottanut hedelmällisiä tuloksia. Osa ideoista on viety käytäntöön eri yksiköissä kuluneen lukuvuoden aikana, ja toimintaa on saatu näkyväksi myös Siriuksessa. Tulevien vuosien tavoitteena on vakiinnuttaa toimintaa ainakin kahden vuoden puheenjohtajakausilla ja levittää työryhmän toiminnan hyötyjä laajemmalle yhteisölle.

Unesco

Unesco ja Norssit ovat toteuttaneet aktiivista Unesco-koulutoimintaa OPH:n KV-hankeavustuksen tuella. Lukuvuonna 2023–2024 olemme tavanneet useita kertoja niin etänä kuin lähinäkin. Olemme löytäneet yhdessä uusia keinoja jalkauttaa Unesco-toimintaa koulukulttuuriin ja toiminta on vahvistunut ja laajentunut.

Oppilaat ovat päässeet osallistumaan toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen omilla kouluilla, alueellisesti, kansallisesti ja jonkin verran myös kansainvälisesti. OPH on kutsunut oppilasedustajia kouluttautumaan ja kehittämään Unesco-lähettilästoimintaa niin etänä kuin lähitapaamisissa. Antoisassa norssien helmikuuisessa aineettoman kulttuuriperinnön webinaarissa Suomen norssien oppilaat (AI, YL ja LU) kohtasivat ja pohtivat teemaa yhdessä. Ks. [Elävä perintö_norssien virtuaalitapaaminen 14.2.24 \(1\).pdf](#)

Olemme toteuttaneet myös virtuaalista yhteistyötä Agenda 2030-tavoitteita ja Unesco-teemoja työstäen (mm. Kenia-yhteistyö ja eTwinning), yhdessä toimintatapoja oppien ja kehittäen.

Norsseissa on vietetty useita YK:n teemapäiviä YK-päivät | Suomen YK-liitto (ykliitto.fi). Unesco-teemat ovat näkyneet opiskelussa, opetusharjoittelussa ja päivänavauksissa, ne ovat osa OPSin mukaisesta toimintaa. Tehtyä ja kokeiltua on dokumentoitu ja jaettu kaikkien hyödynnettäväksi eNorssi-sivuston Unesco-osuuteen. Ks. <https://enorssi.fi/unesco-koulutoiminta/>.

Kielitietoinen opetus

Syksyn 2023 aikana työryhmä osallistui valmistavan opetuksen tilanteen pohdintaan. Olimme yhteydessä mm. opetusneuvos Katri Kuukkaan, jonka kautta saimme ajankohtaista tietoa valmistavan opetuksen järjestelyistä. Turussa syksyn eNorssin seminaarissa päivitimme työryhmän nettisivujen esittelytekstin ja kirjoitimme työryhmän työskentelystä Sirius-lehteen. Keskustelimme myös oppilaan siirtymisestä S2-opetuksesta S1-opetukseen sekä kuulumme terveisiä S2-kehittämispäiviltä sekä eNorssin johtoryhmän ja työryhmien puheenjohtajien kokouksista.

Keväällä 2024 kokoontuimme Oulussa. Tutustuimme Oulun normaalikoulun S2- ja valmistavaan opetukseen ja osallistuimme asiantuntija Heidi Niemelän luentoon *Suomen kieleen liittyvät ideologiat piirustuksissa – siltoja kielitietoisuuteen ja opettajankoulutukseen*. Kuulimme Outi Laitisen ja Helena Nissilän alustuksen S2- ja Valo-opetuksesta opetusharjoittelun näkökulmasta, ja sen perusteella suunnittelimme työryhmän vaikutuskeinoja kielitietoisuuden lisäämiseen opettajankoulutuksessa. Lisäksi suunnittelimme ja kirjassimme vuosikellon tapahtumat.

Työryhmä osallistui omalla hakemuksellaan (Raimo Salon asiantuntija-avustuksella) OPH:n täydennyskoulutuksen hankehakuun. Mukana on yhteensä viisi yksikköä. Valmistavan opetuksen tilanteesta työryhmä kirjoitti vetoituksen opetusministeriölle.

Aloitimme yhteistyön KePeTu-työryhmän kanssa liittyen monikielisten oppilaiden pedagogisten asiakirjojen laatimiseen. Helsingin seminaarissa Hanna Virhiä-Särkäs alusti aiheesta, ja yhteistyömme jatkuu Tampereen ja Jyväskylän seminaareissa. Tekeillä on opetusharjoittelun kielitietoisuuden ohjauksen polku, jossa eritellään minimimäärät, jotka eri harjoitteluiden ohjauksissa tulisi kielitietoisesta opetuksesta tuoda esille opiskelijalle. Yhteistyössä Ohjattu harjoittelu -työryhmän kanssa aloitamme tunti- ja jaksosuunnitelmien kehittämisen kielitietoisempaan suuntaan. Valmiit tuotokset julkaistaan verkoston työryhmien sivustoilla (<https://enorssi.fi/kielitietoinenopetus/>).

Kehittyvä pedagoginen tuki

Ryhmän tavoitteena on oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytänteiden kehittäminen verkostossa sekä tuen teemoista ohjaamisen kehittäminen osana opettajankoulutusta. Kehittyvä pedagoginen tuki -työryhmä on kokoonnut kerran kuukaudessa etä-yhteyksin.

Keväällä 2023 kirjoitimme Opas ohjattua opetusharjoittelua ohjaavalle opettajalle -teokseen luvun 7.2 *Pedagogisen tuen ohjaaminen kuuluu kaikille*. Tässä kirjoituksessa määritelimme pedagogisen tuen ohjaamisen tavoitteet ohjattuun harjoitteluun. Lukuvuoden 2023–2024 tavoitteena on ollut siirtää näitä tavoitteita käytännön ohjaustyöhön. KePeTu on valmistanut ohjausvideoita tuen ohjaukseen liittyvistä aiheista opiskelijoille sekä ohjaavien opettajien ohjaustyön tueksi. Videoita on valmistunut tässä vaiheessa 8 kappaletta, ja ne ovat vapaasti käytettävissä KePeTun omilla verkkosivuilla (<https://enorssi.fi/kehittyva-pedagoginen-tuki/>).

Järjestimme 11.4.2024 pedagogisen verkkokahvilan, jossa professori Niina Junttila alusti aiheesta ”Kavereita nolla – lasten ja nuorten yksinäisyys”. Alustuksen jälkeen oli mahdollisuus keskustella aiheesta. Pedagoginen kahvila oli avoin kaikkien norssien henkilökunnalle sekä opiskelijoille. Kahvilaan osallistui 58 kuulijaa.

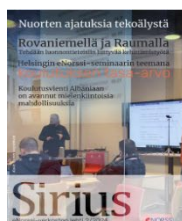
KePeTu-ryhmä osallistui yhdessä TVT-ryhmän kanssa ”Tukea ja Digiä” -täydennyskoulutushankeluun. Olemme myös aloittaneet yhteistyön Kielitietoinen opetus -työryhmän kanssa. Olemme syyskuussa 2024 mukana Tampereen eNorssi-seminaarissa kahdella toiminnallisella pajalla.

LOPS

Tänä lukuvuonna LOPS-työryhmän osalta toiminta oli melko vähäistä. Työryhmän kokokin kuihtui pieneksi: syysseminaarin kokoontumisessa oli puheenjohtajan lisäksi paikalla yksi henkilö ja kevään seminaarissa niin ikään yksi, joskin eri kuin syksyllä.

Viime lukuvuonna tehty työ laaja-alaisten osa-alueiden parissa jatkui. Olimme saaneet havainnointilomakkeen valmiiksi ja sitä testattiin tänä lukuvuonna käytännössä. Harjoittelijat käyttivät lomaketta tuntien seuraamisen apuna, kuten heitä oli ohjeistettu seminaarissa ”Laaja-alainen osaaminen lukiossa”. Tätä seminaaria siis pidetään Viikissä harjoittelijoille syksyisin.

Toimintavuoden aikana lomake lähti jakoon Tampereen norssiin ja Joensuuhun Tulliportin yksikköön. Toivottavasti ensi lukuvuonna saadaan tietoa, kuinka laaja-alainen osaaminen näkyy muissa norssien lukioissa. Kevään seminaarissa mukaan lähti vielä Jyväskylä, ja ensi lukuvuoden tavoite on saada muutkin norssien lukiot vielä mukaan.

Sirius-lehden kaikki numerot löytyvät <https://enorssi.fi/sirius/> -osoitteesta.